

QUÍMICA

O exame consta de 8 preguntas, das que poderá responder un **MÁXIMO DE 5**, combinadas como queira. Cada pregunta **vale 2 puntos (1 punto por apartado)**. Se responde máis preguntas das permitidas, **só se corrixirán as 5 primeiras respondidas**.

PREGUNTA 1.

1.1. Aplicando a teoría de repulsión dos pares de electróns da capa de valencia (TRPECV) deduza **razoadamente** a xeometría electrónica e molecular da molécula de tricloruro de fósforo, indicando cal sería o valor aproximado do ángulo de enlace.

1.2. Sabendo que a xeometría electrónica na molécula de SiF₄ é tetraédrica, discuta **razoadamente** que tipo de orbitais híbridos empregaría o átomo de silicio para formar os enlaces correspondentes, como se forman os ditos orbitais híbridos e a distribución de electróns nestes.

PREGUNTA 2.

2.1. **Razoe** se a seguinte afirmación é verdadeira ou falsa: “o cloruro de potasio en estado sólido non conduce a electricidade, pero si é un bo condutor cando está disolto en auga”

2.2. A ecuación da velocidade dunha reacción é $v = k \cdot [A]^2 \cdot [B]$: indique a orde de reacción con respecto a cada reactivo e **xustifique** se ó duplicar as concentracións de A e de B, en igualdade de condicións, a velocidade de reacción será oito veces maior.

PREGUNTA 3.

3.1. **Xustifique** se a seguinte afirmación é verdadeira ou falsa: “o CH₃-CH=CH-CH₃ reacciona con HCl para dar un composto que non presenta isomería óptica”

3.2. Escriba as fórmulas semidesenvolvidas e nomee os isómeros xeométricos do 2,3-dibromobut-2-eno.

PREGUNTA 4.

Dada a seguinte reacción: $\text{HCl}_{(ac)} + \text{K}_2\text{Cr}_2\text{O}_{7(ac)} + \text{NaNO}_{2(ac)} \rightarrow \text{NaNO}_{3(ac)} + \text{CrCl}_{3(ac)} + \text{KCl}_{(ac)} + \text{H}_2\text{O}_{(l)}$

4.1. Axuste as ecuacións iónica e molecular polo método do ión-electrón.

4.2. Calcule o volume de dicromato de potasio 2,0 M necesario para oxidar 20 g de nitrito de sodio.

PREGUNTA 5.

Unha disolución 0,03 M de amoníaco está dissociada nun 2,42 %. Calcule:

5.1. O valor da constante K_b do amoníaco.

5.2. O pH da disolución e o valor da constante K_a do ácido conxugado.

PREGUNTA 6.

Nun reactor de 5 L introdúcese 15,3 g de CS₂ e 0,82 g de H₂. Ao elevar a temperatura ata 300 °C alcánzase o seguinte equilibrio: $\text{CS}_{2(g)} + 4\text{H}_{2(g)} \rightleftharpoons 2\text{H}_2\text{S}_{(g)} + \text{CH}_4_{(g)}$, onde a concentración de metano no equilibrio é de 0,01 mol/L.

6.1. Calcule as concentracións molares das especies CS_{2(g)}, H_{2(g)} e H_{2S(g)} no equilibrio.

6.2. Determine o valor de K_c e discuta **razoadamente** que lle sucederá ó sistema en equilibrio se engadimos máis cantidade de CS_{2(g)} mantendo o volume e a temperatura constantes.

PREGUNTA 7.

7.1. Xustifique que reacción terá lugar nunha pila galvánica formada por un eléctrodo de cobre e outro de cadmio en condicións estándar, indicando as reaccións que teñen lugar no ánodo e no cátodo. Calcule a forza electromotriz da pila nestas condicións.

7.2. Faga un esquema da montaxe da pila no laboratorio, detallando o material e os reactivos necesarios e sinalando o sentido de circulación dos electróns.

PREGUNTA 8.

Para neutralizar 150 mL dunha disolución de ácido nítrico 0,010 M gastáronse 15 mL dunha disolución de hidróxido de calcio de concentración descoñecida.

8.1. Escriba a reacción que ten lugar e calcule a molaridade da disolución do hidróxido de calcio.

8.2. Indique o material que empregaría e explique o procedemento experimental para realizar a valoración.

Datos: R= 8,31 J·K⁻¹·mol⁻¹ ou 0,082 atm·L·K⁻¹·mol⁻¹; 1 atm= 101,3 kPa; K_w= 1,0·10⁻¹⁴ ;

E°(Cu²⁺/Cu)= + 0,34 V e E°(Cd²⁺/Cd)= - 0,40 V

QUÍMICA

El examen consta de 8 preguntas, de las que podrá responder un **MÁXIMO DE 5**, combinadas como quiera. Cada pregunta **vale 2 puntos (1 punto por apartado)**. Si responde más preguntas de las permitidas, **solo se corregirán las 5 primeras respondidas**.

PREGUNTA 1.

1.1. Aplicando la teoría de repulsión de pares de electrones de la capa de valencia (TRPECV) deduzca **razonadamente** la geometría electrónica y molecular de la molécula de tricloruro de fósforo, indicando cual sería el valor aproximado del ángulo de enlace.

1.2. Sabiendo que la geometría electrónica en la molécula de SiF₄ es tetraédrica, discuta **razonadamente** qué tipo de orbitales híbridos emplearía el átomo de silicio para formar los enlaces correspondientes, cómo se forman dichos orbitales híbridos y la distribución de electrones en estos.

PREGUNTA 2.

2.1. Razone si la siguiente afirmación es verdadera o falsa: “el cloruro de potasio en estado sólido no conduce la electricidad, pero sí es un buen conductor cuando está disuelto en agua”

2.2. La ecuación de velocidad de una reacción es $v = k \cdot [A]^2 \cdot [B]$: indique el orden de reacción con respecto a cada reactivo y **justifique** si al duplicar las concentraciones de A y de B, en igualdad de condiciones, la velocidad de reacción será ocho veces mayor.

PREGUNTA 3.

3.1. Justifique si la siguiente afirmación es verdadera o falsa: “el CH₃-CH=CH-CH₃ reacciona con HCl para dar un compuesto que no presenta isomería óptica”

3.2. Escriba las fórmulas semidesarrolladas y nombre los isómeros geométricos del 2,3-dibromobut-2-eno.

PREGUNTA 4.

Dada la siguiente reacción: $\text{HCl}_{(ac)} + \text{K}_2\text{Cr}_2\text{O}_{7(ac)} + \text{NaNO}_{2(ac)} \rightarrow \text{NaNO}_{3(ac)} + \text{CrCl}_{3(ac)} + \text{KCl}_{(ac)} + \text{H}_2\text{O}_{(l)}$

4.1. Ajuste las ecuaciones iónica y molecular por el método del ion-electrón.

4.2. Calcule el volumen de dicromato de potasio 2,0 M necesario para oxidar 20 g de nitrito de sodio.

PREGUNTA 5.

Una disolución 0,03 M de amoníaco está disociada en un 2,42 %. Calcule:

5.1. El valor de la constante K_b del amoníaco.

5.2. El pH de la disolución y el valor de la constante K_a del ácido conjugado.

PREGUNTA 6.

En un reactor de 5 L se introducen 15,3 g de CS₂ y 0,82 g de H₂. Al elevar la temperatura hasta 300 °C se alcanza el siguiente equilibrio: $\text{CS}_{2(g)} + 4\text{H}_{2(g)} \rightleftharpoons 2\text{H}_2\text{S}_{(g)} + \text{CH}_4_{(g)}$, donde la concentración de metano en equilibrio es de 0,01 mol/L.

6.1. Calcule las concentraciones molares de las especies CS_{2(g)}, H_{2(g)} y H_{2S(g)} en el equilibrio.

6.2. Determine el valor de K_c y discuta **razonadamente** qué le sucederá al sistema en equilibrio si añadimos más cantidad de CS_{2(g)} manteniendo el volumen y la temperatura constantes.

PREGUNTA 7.

7.1. Justifique qué reacción tendrá lugar en una pila galvánica formada por un electrodo de cobre y otro de cadmio en condiciones estándar, indicando las reacciones que tienen lugar en el ánodo y en el cátodo. Calcule la fuerza electromotriz de la pila en estas condiciones.

7.2. Haga un esquema del montaje de la pila en el laboratorio, detallando el material y los reactivos necesarios y señalando el sentido de circulación de los electrones.

PREGUNTA 8.

Para neutralizar 150 mL de una disolución de ácido nítrico 0,010 M se gastaron 15 mL de una disolución de hidróxido de calcio de concentración desconocida.

8.1. Escriba la reacción que tiene lugar y calcule la molaridad de la disolución del hidróxido de calcio.

8.2. Indique el material que emplearía y explique el procedimiento experimental para realizar la valoración.

Datos: R= 8,31 J·K⁻¹·mol⁻¹ ó 0,082 atm·L·K⁻¹·mol⁻¹; 1 atm= 101,3 kPa; K_w= 1,0·10⁻¹⁴;
E°(Cu²⁺/Cu) = + 0,34 V y E°(Cd²⁺/Cd) = - 0,40 V

QUÍMICA

O exame consta de 8 preguntas, das que poderá responder un **MÁXIMO DE 5**, combinadas como queira. Cada pregunta **vale 2 puntos (1 punto por apartado)**. Se responde máis preguntas das permitidas, **só se corrirán as 5 primeiras respondidas**.

PREGUNTA 1.

- 1.1. Dados os elementos con números atómicos $Z=12$ e $Z=16$, indique **razoadamente** cal deles terá un maior primeiro potencial de ionización.
- 1.2. Explique **razoadamente** se é posible que exista un electrón definido polos números cuánticos (3, 1, 0, 1/2) no elemento de número atómico $Z=26$.

PREGUNTA 2.

- 2.1. En base ao modelo de repulsión de pares de electróns da capa de valencia (TRPECV), prediga **razoadamente** para a molécula de AlCl_3 a súa xeometría electrónica suxerindo o valor aproximado do ángulo de enlace e indique o tipo de hibridación que empregaría o átomo de aluminio na molécula para formar os enlaces correspondentes.
- 2.2. Explique que tipo de enlace químico debe romperse ou que forza de atracción debe vencerse para:
fundir cloruro de potasio	fundir diamante	ferver auga

PREGUNTA 3.

- 3.1. Escriba as fórmulas semidesenvolvidas dos seguintes compostos, nomee o seu grupo funcional, e **xustifique** se algún deles presenta isomería óptica: ácido 3-pentenoico, 2-hidroxiopropanal, etanoato de metilo e propino.
- 3.2. Dadas dúas disolucións, unha de ácido nítrico e outra de HNO_2 ($K_a(\text{HNO}_2) = 7,2 \cdot 10^{-4}$), **razoe** cal delas terá un pH menor se ambas teñen a mesma concentración inicial.

PREGUNTA 4.

- Para a reacción $\text{CO}_{(g)} + \text{H}_2\text{O}_{(g)} \rightleftharpoons \text{CO}_{2(g)} + \text{H}_2_{(g)}$, o valor de $K_c = 5$ a 530°C . Se reaccionan 2,0 moles de $\text{CO}_{(g)}$ con 2,0 moles de $\text{H}_2\text{O}_{(g)}$ nun reactor de 2 L:
- 4.1. Calcule a concentración molar de cada especie no equilibrio á devandita temperatura.
- 4.2. Determine o valor de K_p e **razoe** como se verá afectado o equilibrio se introducimos no reactor máis cantidade de $\text{CO}_{(g)}$ sen variar a temperatura nin o volume.

PREGUNTA 5.

- Pola acción do ácido HCl de riqueza 36% en peso e densidade $1,19 \text{ g}\cdot\text{mL}^{-1}$, o óxido de manganeso(IV) transfórmase en cloruro de manganeso(II), obténdose ademais cloro gasoso e auga.
- 5.1. Axuste as ecuacións iónica e molecular polo método do ión-electrón.
- 5.2. Calcule o volume de HCl que será necesario para obter 3 litros de cloro gasoso a 25°C e 1 atm de presión.

PREGUNTA 6.

- A solubilidade do hidróxido de manganeso(II) en auga é de $1,96 \text{ mg/L}$. Calcule:
- 6.1. O produto de solubilidade desta substancia e o pH da disolución saturada.
- 6.2. A solubilidade do hidróxido de manganeso(II) nunha disolución 0,10 M de hidróxido de sodio, considerando que este sal está totalmente dissociado.

PREGUNTA 7.

- Mesturamos nun vaso de precipitados 25 mL dunha disolución de CaCl_2 0,02 M con 25 mL dunha disolución de Na_2CO_3 0,03 M, formándose un precipitado no fondo do vaso.
- 7.1. Escriba a reacción química que ten lugar, nomee e calcule a cantidade en gramos do precipitado obtido.
- 7.2. Describa o procedemento que levaría a cabo no laboratorio para separar o precipitado, debuxando a montaxe que empregaría e nomeando o material.

PREGUNTA 8.

- Constrúese no laboratorio a seguinte pila galvánica: $|\text{Pb}(s)|\text{Pb}^{2+}(\text{ac}, 1 \text{ M})||\text{Cu}^{+2}(\text{ac}, 1 \text{ M})|\text{Cu}(s)|$.
- 8.1. Escriba as semirreaccións de oxidación, de redución e a reacción global. Calcule a forza electromotriz da pila.
- 8.2. Debuxe un esquema da pila, representando as semicelas que actúan como ánodo e como cátodo, detallando material e reactivos, así como o sentido do fluxo dos electróns durante o funcionamento da pila.

Datos: $R = 8,31 \text{ J}\cdot\text{K}^{-1}\cdot\text{mol}^{-1}$ ou $0,082 \text{ atm}\cdot\text{L}\cdot\text{K}^{-1}\cdot\text{mol}^{-1}$; 1 atm = 101,3 kPa; $E^\circ(\text{Cu}^{+2}/\text{Cu}) = +0,34 \text{ V}$ e $E^\circ(\text{Pb}^{2+}/\text{Pb}) = -0,12 \text{ V}$

QUÍMICA

El examen consta de 8 preguntas, de las que podrá responder un **MÁXIMO DE 5**, combinadas como quiera. Cada pregunta **vale 2 puntos (1 punto por apartado)**. Si responde más preguntas de las permitidas, **solo se corregirán las 5 primeras respondidas**.

PREGUNTA 1.

- 1.1. Dados los elementos con números atómicos $Z=12$ y $Z=16$, indique **razonadamente** cuál de ellos tendrá un mayor primer potencial de ionización.
- 1.2. Explique **razonadamente** si es posible que exista un electrón definido por los números cuánticos $(3, 1, 0, 1/2)$ en el elemento de número atómico $Z=26$.

PREGUNTA 2.

- 2.1. En base al modelo de repulsión de pares de electrones de la capa de valencia (TRPECV), prediga **razonadamente** para la molécula de AlCl_3 su geometría electrónica sugiriendo el valor aproximado del ángulo de enlace, e indique el tipo de hibridación que emplearía el átomo de aluminio en la molécula para formar los enlaces correspondientes.
- 2.2. Explique qué tipo de enlace químico debe romperse o qué fuerza de atracción debe vencerse para:
fundir cloruro de potasio   fundir diamante   hervir agua

PREGUNTA 3.

- 3.1. Escriba las fórmulas semidesarrolladas de los siguientes compuestos, nombre su grupo funcional, y **justifique** si alguno de ellos presenta isomería óptica: ácido 3-pentenoico, 2-hidroxiopropanal, etanoato de metilo y propino.
- 3.2. Dadas dos disoluciones, una de ácido nítrico y otra de HNO_2 ($K_a(\text{HNO}_2) = 7,2 \cdot 10^{-4}$), **razone** cuál de ellas tendrá un pH menor si ambas tienen la misma concentración inicial.

PREGUNTA 4.

- Para la reacción $\text{CO}_{(g)} + \text{H}_2\text{O}_{(g)} \rightleftharpoons \text{CO}_2_{(g)} + \text{H}_2_{(g)}$, el valor de $K_c = 5$ a 530°C . Si reaccionan 2,0 moles de $\text{CO}_{(g)}$ con 2,0 moles de $\text{H}_2\text{O}_{(g)}$ en un reactor de 2 L:
- 4.1. Calcule la concentración molar de cada especie en el equilibrio a dicha temperatura.
- 4.2. Determine el valor de K_p y **razone** cómo se verá afectado el equilibrio si introducimos en el reactor más cantidad de $\text{CO}_{(g)}$ sin variar la temperatura ni el volumen.

PREGUNTA 5.

- Por la acción del ácido HCl de riqueza 36% en peso y densidad $1,19 \text{ g} \cdot \text{mL}^{-1}$, el óxido de manganeso (IV) se transforma en cloruro de manganeso(II), obteniéndose además cloro gaseoso y agua.
- 5.1. Ajuste las ecuaciones iónica y molecular por el método del ion-electrón.
- 5.2. Calcule el volumen de HCl que será necesario para obtener 3 litros de cloro gaseoso a 25°C y 1 atm de presión.

PREGUNTA 6.

- La solubilidad del hidróxido de manganeso(II) en agua es de $1,96 \text{ mg/L}$. Calcule:
- 6.1. El producto de solubilidad de esta sustancia y el pH de la disolución saturada.
- 6.2. La solubilidad del hidróxido de manganeso(II) en una disolución $0,10 \text{ M}$ de hidróxido de sodio, considerando que esta sal está totalmente disociada.

PREGUNTA 7.

- Mezclamos en un vaso de precipitados 25 mL de una disolución de CaCl_2 $0,02 \text{ M}$ con 25 mL de una disolución de Na_2CO_3 $0,03 \text{ M}$, formándose un precipitado en el fondo del vaso.
- 7.1. Escriba la reacción química que tiene lugar, nombre y calcule la cantidad en gramos del precipitado obtenido.
- 7.2. Describa el procedimiento que llevaría a cabo en el laboratorio para separar el precipitado, dibujando el montaje que emplearía y nombrando el material.

PREGUNTA 8.

- Se construye en el laboratorio la siguiente pila galvánica: $|\text{Pb(s)}|\text{Pb}^{2+}(\text{ac}, 1 \text{ M})||\text{Cu}^{+2}(\text{ac}, 1 \text{ M})|\text{Cu(s)}|$.
- 8.1. Escriba las semirreacciones de oxidación, de reducción y la reacción global. Calcule la fuerza electromotriz de la pila.
- 8.2. Dibuje un esquema de la pila, representando las semiceldas que actúan como ánodo y como cátodo, detallando material y reactivos, así como el sentido del flujo de los electrones durante el funcionamiento de la pila.

Datos: $R = 8,31 \text{ J} \cdot \text{K}^{-1} \cdot \text{mol}^{-1}$ ou $0,082 \text{ atm} \cdot \text{L} \cdot \text{K}^{-1} \cdot \text{mol}^{-1}$; $1 \text{ atm} = 101,3 \text{ kPa}$; $E^\circ(\text{Cu}^{+2}/\text{Cu}) = +0,34 \text{ V}$ e $E^\circ(\text{Pb}^{2+}/\text{Pb}) = -0,12 \text{ V}$

ABAU 2023
 CONVOCATORIA ORDINARIA
CRITERIOS DE AVALIACIÓN
QUÍMICA
(Cód. 24)

CRITERIOS XERAIS DE CORRECIÓN DO EXAME DE QUÍMICA

- a. As respostas deben axustarse ao enunciado da pregunta.
- b. Unha cuestión teórica deberá razoarse. Non facelo anula a cuestión.
- c. Nas respostas ás cuestións, valorarase a utilización adecuada da linguaxe química, a claridade e orde lóxica na exposición dos conceptos, procesos, pasos a seguir e hipóteses.
- d. Un erro grave de concepto anula o apartado correspondente, pola contra, unha solución errada pero cun razoamento correcto valorarase.
- e. As cuestións que esixen a solución dunha anterior cualifícanse independentemente do resultado da devandita cuestión. Non obstante, a segunda cuestión anularase cando a solución da primeira estea baseada nun erro grave de concepto ou na invención de resultados.
- f. A formulación incorrecta ou a igualación incorrecta dunha ecuación química nun apartado levará a que o referido apartado puntúe, como máximo, o 25% da nota do mesmo.
- g. Os erros nas unidades, ou ben o non poñelas, descuentan un 25% da nota do apartado.
- h. Un erro no cálculo considérase leve e desconta un 10% da nota do apartado. Pero o apartado anularase, se o resultado carece de lóxica e o alumnado non fai unha discusión acerca da falsidade de dito resultado ou se o corrector non é capaz de ver de onde saíu dito resultado.

Datos: $R = 8,31 \text{ J}\cdot\text{K}^{-1}\cdot\text{mol}^{-1}$ ou $0,082 \text{ atm}\cdot\text{L}\cdot\text{K}^{-1}\cdot\text{mol}^{-1}$; $1 \text{ atm} = 101,3 \text{ kPa}$; $K_w = 1,0\cdot 10^{-14}$;
 $E^\circ(\text{Cu}^{2+}/\text{Cu}) = + 0,34\text{V}$ e $E^\circ(\text{Cd}^{2+}/\text{Cd}) = - 0,40\text{V}$

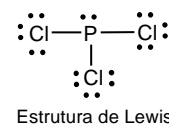
PREGUNTA 1.

1.1. Aplicando a teoría de repulsión dos pares de electróns da capa de valencia (TRPECV) deduza razoadamente a xeometría electrónica e molecular da molécula de tricloruro de fósforo, indicando cal sería o valor aproximado do ángulo de enlace.

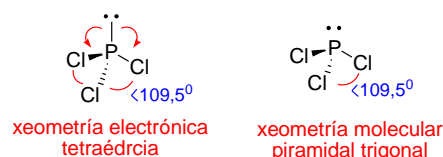
1.2. Sabendo que a xeometría electrónica na molécula de SiF_4 é tetraédrica, discuta razoadamente que tipo de orbitais híbridos empregaría o átomo de silicio para formar os enlaces correspondentes, como se forman ditos orbitais híbridos e a distribución de electróns nestes.

1.1. A estrutura de Lewis para a molécula de tricloruro de fósforo é a seguinte:

A TRPECV indica que a xeometría dunha especie química é aquela que permita minimizar as repulsións dos pares de electróns (enlazantes e non enlazantes) da capa de valencia do átomo central, orientándose no espazo de tal modo que a súa separación sexa máxima e a repulsión mínima.

No caso do PCl_3 , segundo a TRPECV, a molécula ten 4 grupos de electróns arredor do átomo central de P: dos catro grupos de electróns tres grupos son de enlace e un grupo de non enlace, polo que a xeometría electrónica é tetraédrica e a xeometría molecular piramidal trigonal. O ángulo de enlace nunha disposición tetraédrica sería de $109,5^\circ$, pero debido a presenza do par de electróns de non enlace sobre o átomo de P, o ángulo de enlace será lixeiramente menor có esperado para o tetraedro regular, $<109,5^\circ$, xa que dito par de electróns libre exerce unha maior repulsión sobre os pares electrónicos enlazantes, cerrando un pouco o ángulo.

1.2. A configuración electrónica do Si ($Z=14$) é: $[\text{Ne}]3s^23p_x^13p_y^13p_z^0$

Sabemos que na molécula de SiF_4 o silicio forma catro enlaces covalentes cunha xeometría electrónica tetraédrica, onde os ángulos de enlace serán os dun tetraedro regular, que son de $109,5^\circ$. Tendo en conta que a configuración electrónica do Si ten 2 electróns desapareados, precisa da promoción dun electrón para formar os catro enlaces, e para xustificar estes enlaces debemos recorrer ó emprego de **híbridos sp^3** . Estes orbitais híbridos se forman pola combinación lineal do orbital de valencia 3s e dos tres orbitais 3p, dando lugar a **4 orbitais híbridos sp^3** equivalentes e dirixidos cara os vértices dun tetraedro.

Si: $3s^2 3p_x^1 3p_y^1 3p_z^0 \Rightarrow$ promoción de $1 e^- \Rightarrow$ Si: $3s^1 3p_x^1 3p_y^1 3p_z^1 \Rightarrow$ híbrida Si: $(sp^3)^1 (sp^3)^1 (sp^3)^1 (sp^3)^1$

Cada un dos **híbridos sp^3** do Si albergará un e^- desapareado cos que formará o enlace covalente cos catro átomos de flúor.

1 punto por apartado. Total 2 puntos.

PREGUNTA 2.

2.1. Razoe se a seguinte afirmación é verdadeira ou falsa: “o cloruro de potasio en estado sólido non conduce a electricidade, pero si é un bo condutor cando está disolto en auga “

2.2. A ecuación da velocidade dunha reacción é $v = k \cdot [A]^2 \cdot [B]$: indique a orde de reacción con respecto a cada reactivo e xustifique se ó duplicar as concentracións de A e de B, en igualdade de condicións, a velocidade de reacción será oito veces maior.

2.1. Verdadeira: O cloruro de potasio é un composto iónico, e os compostos iónicos en estado sólido forman unha rede cristalina na que os ións positivos (cacións) e negativos (anións), neste caso K^+ e Cl^- respectivamente, atópanse unidos mediante forzas de atracción Coulombianas, forzas electrostáticas, ocupando posicións fixas na estrutura cristalina, polo que non hai mobilidade destes ións. No momento en que se dissolve o composto en auga, os ións xa teñen mobilidade, e poden conducir a electricidade.

2.2. A reacción é de segundo orde con respecto ó reactivo A e de primeiro orde con respecto ó reactivo B.

Se a velocidade para unha concentración inicial $[A]_0$ e $[B]_0$ é: $v_0 = k \cdot [A]_0^2 \cdot [B]_0$

A velocidade para unha concentración dobre $[A] = 2 \cdot [A]_0$ e $[B] = 2 \cdot [B]_0$ será:

$$v = k \cdot [A]^2 \cdot [B] = k \cdot (2 \cdot [A]_0)^2 \cdot (2 \cdot [B]_0) = k \cdot 4 \cdot [A]_0^2 \cdot 2 \cdot [B]_0 = 8 \cdot k \cdot [A]_0^2 \cdot [B]_0 = 8 v_0$$

Efectivamente, ó duplicar as concentracións de A e B, a velocidade de reacción é oito veces maior.

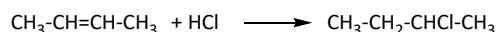
1 punto por apartado. Total 2 puntos.

PREGUNTA 3.

3.1. Xustifique se a seguinte afirmación é verdadeira ou falsa: “o $CH_3-CH=CH-CH_3$ reacciona con HCl para dar un composto que non presenta isomería óptica”

3.2. Escriba as fórmulas semidesenvolvidas e nomee os isómeros xeométricos do 2,3-dibromobut-2-eno.

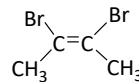
3.1. A reacción que ten lugar é unha reacción de adición, e dará lugar ó seguinte composto:

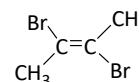
Na molécula do composto obtido hai un carbono asimétrico ou quiral (*), está unido a catro substituíntes todos eles diferentes, que fai que esta sexa unha molécula quiral e que non se poda superpoñer coa súa imaxe especular, polo tanto a molécula presenta isomería óptica, de modo que a afirmación é falsa.

3.2. O 2,3-dibromobut-2-eno ten un dobre enlace, e son distintos os grupos unidos ós átomos de carbono que forman o dobre enlace, polo que o composto pode existir en forma de dous isómeros, denominados *cis* e *trans*, que se diferencian na disposición dos seus átomos no espazo, sendo o isómero *cis* o que ten os átomos ou grupos atómicos iguais próximos espacialmente, e o *trans* afastados.

1 punto por apartado. Total 2 puntos.

cis-2,3-dibromobut-2-eno

trans-2,3-dibromobut-2-eno

PREGUNTA 4.

Dada a seguinte reacción: $HCl_{(ac)} + K_2Cr_2O_{7(ac)} + NaNO_{2(ac)} \rightarrow NaNO_{3(ac)} + CrCl_{3(ac)} + KCl_{(ac)} + H_2O_{(l)}$

4.1. Axuste as ecuacións iónica e molecular polo método do ión-electrón.

4.2. Calcule o volume de dicromato de potasio 2,0 M necesario para oxidar 20 g de nitrito de sodio.

4.1. Semirreacción de oxidación: $3 \times (NO_2^- + H_2O \rightarrow NO_3^- + 2H^+ + 2e^-)$

Semirreacción de redución: $1 \times (Cr_2O_7^{2-} + 14H^+ + 6e^- \rightarrow 2Cr^{3+} + 7H_2O)$

Ecuación iónica: $Cr_2O_7^{2-} + 8H^+ + 3NO_2^- \rightarrow 2Cr^{3+} + 4H_2O + 3NO_3^-$

Ecuación molecular: $K_2Cr_2O_7 + 8HCl + 3NaNO_2 \rightarrow 3NaNO_3 + 2CrCl_3 + 2KCl + 4H_2O$

4.2. Tendo en conta a estequiometría da reacción, o volume de $K_2Cr_2O_7$ 2,0 M necesario sería:

$$20 \text{ g } NaNO_2 \times \frac{1 \text{ mol } NaNO_2}{69 \text{ g } NaNO_2} \times \frac{1 \text{ mol de } K_2Cr_2O_7}{3 \text{ moles } NaNO_2} \times \frac{1 \text{ L de disolución } K_2Cr_2O_7}{2,0 \text{ moles } K_2Cr_2O_7} = 0,0483 \text{ L} \approx 4,8 \cdot 10^{-2} \text{ L}$$

48,3 mL de disolución $K_2Cr_2O_7$ 2,0 M

1 punto por apartado. Total 2 puntos.

PREGUNTA 5.

Unha disolución 0,03 M de amoníaco está disociada nun 2,42 %. Calcule:

5.1. O valor da constante K_b do amoníaco.

5.2. O pH da disolución e o valor da constante K_a do ácido conxugado.

5.1. O equilibrio de disociación do amoníaco é o seguinte:

	NH_3	+	H_2O	$\rightleftharpoons$	NH_4^+	+	OH^-
[inicial]	0,03 M		-		-		-
[reaccionan]	$-0,03 \times \alpha$ M				$0,03 \times \alpha$ M		$0,03 \times \alpha$ M
[equilibrio]	$0,03(1-\alpha)$ M				$0,03 \times \alpha$ M		$0,03 \times \alpha$ M

Tendo en conta que α é 0,0242:

$$K_b = \frac{[\text{NH}_4^+] \cdot [\text{OH}^-]}{[\text{NH}_3]} = \frac{(0,03 \times \alpha) \cdot (0,03 \times \alpha)}{0,03(1-\alpha)} = \frac{0,03^2 \cdot \alpha^2}{0,03(1-\alpha)} = \frac{0,03(0,0242)^2}{(1-0,0242)} = 1,8 \cdot 10^{-5}$$

5.2. Para calcular o pH da disolución sabemos que a $[\text{OH}^-]$ é igual a $\Rightarrow [\text{OH}^-] = 0,03 \times 0,0242 = 7,26 \cdot 10^{-4}$ M

$$\text{pOH} = -\log[\text{OH}^-] = -\log(7,26 \cdot 10^{-4}) = 3,14 \Rightarrow \text{pH} = 14 - \text{pOH} = 14 - 3,14 = 10,9$$

Para calcular a K_a do ácido conxugado sabemos que $K_a \cdot K_b = K_w$:

$$K_a = \frac{K_w}{K_b} = \frac{1,0 \cdot 10^{-14}}{1,8 \cdot 10^{-5}} = 5,5 \cdot 10^{-10}$$

1 punto por apartado. Total 2 puntos.

PREGUNTA 6.

Nun reactor de 5 L introdúcese 15,3 g de CS_2 e 0,82 g de H_2 . Ao elevar a temperatura ata 300 °C alcánzase o seguinte equilibrio: $\text{CS}_2(\text{g}) + 4\text{H}_2(\text{g}) \rightleftharpoons 2\text{H}_2\text{S}(\text{g}) + \text{CH}_4(\text{g})$, onde a concentración de metano no equilibrio é de 0,01 mol/L.

6.1. Calcule as concentracións molares das especies $\text{CS}_2(\text{g})$, $\text{H}_2(\text{g})$ e $\text{H}_2\text{S}(\text{g})$ no equilibrio.

6.2. Determine o valor de K_c e discuta razoadamente que lle sucederá ó sistema en equilibrio se engadimos máis cantidade de $\text{CS}_2(\text{g})$ mantendo o volume e a temperatura constantes.

6.1. En primeiro lugar calculamos os moles iniciais de CS_2 e H_2 que se introducen no reactor:

$$n_{0\text{CS}_2} = 15,3 \text{ g} \times \frac{1 \text{ mol CS}_2}{76 \text{ g}} = 0,20 \text{ moles CS}_2$$

$$n_{0\text{H}_2} = 0,82 \text{ g} \times \frac{1 \text{ mol H}_2}{2 \text{ g}} = 0,41 \text{ moles H}_2$$

Tendo en conta que o volume do reactor é de 5L:

	$\text{CS}_2(\text{g})$	+	$4\text{H}_2(\text{g})$	$\rightleftharpoons$	$2\text{H}_2\text{S}(\text{g})$	+	$\text{CH}_4(\text{g})$
[inicial]	$\frac{0,20 \text{ mol}}{5 \text{ L}} = 0,04\text{M}$		$\frac{0,41 \text{ mol}}{5 \text{ L}} = 0,08\text{M}$		-		-
[reacciona]	-x M		-4x M		2x M		x M
[equilibrio]	$(0,04-x)$ M		$(0,08-4x)$ M		2x M		x M

Sabemos que no equilibrio a concentración de $[\text{CH}_4] = x = 0,01$ mol/L

Polo tanto, as concentracións das outras especies no equilibrio serán:

$$[\text{CS}_2] = 0,04 - 0,01 = 0,03 \text{ mol/L} \quad [\text{H}_2] = 0,08 - 4 \cdot 0,01 = 0,04 \text{ mol/L} \quad [\text{H}_2\text{S}] = 2 \cdot 0,01 = 0,02 \text{ mol/L}$$

6.2.

$$K_c = \frac{[\text{H}_2\text{S}]^2 \cdot [\text{CH}_4]}{[\text{CS}_2] \cdot [\text{H}_2]^4} = \frac{(0,02)^2 \cdot (0,01)}{(0,03) \cdot (0,04)^4} = 52,08$$

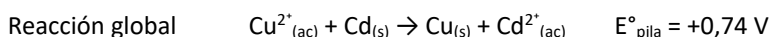
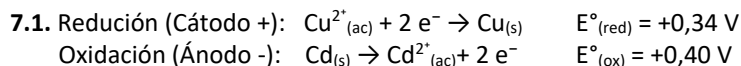
Segundo o principio de Le Chatelier sabemos que cando nun sistema en equilibrio se produce unha modificación das variables que o determinan (concentración, presión, temperatura) o sistema desprázase no sentido de contrarrestar dito cambio. Se engadimos máis CS_2 mantendo o volume e temperatura constantes, estamos a aumentar a concentración deste reactivo, entón o sistema desprázase cara á dereita ($\rightarrow$), cara a formación de produtos, consumindo parte do CS_2 engadido ó reaccionar co H_2 , e producindo como consecuencia máis H_2S e CH_4 .

1 punto por apartado. Total 2 puntos.

PREGUNTA 7.

7.1. Xustifique que reacción terá lugar nunha pila galvánica formada por un eléctrodo de cobre e outro de cadmio en condicións estándar, indicando as reaccións que teñen lugar no ánodo e no cátodo. Calcule a forza electromotriz da pila nestas condicións.

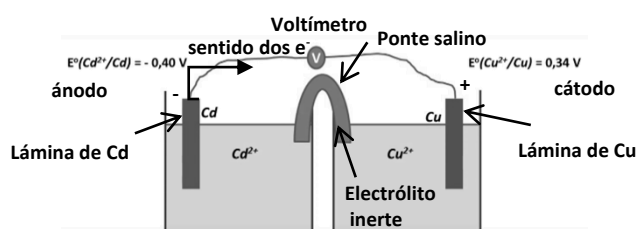
7.2. Faga un esquema da montaxe da pila no laboratorio, detallando o material e os reactivos necesarios e sinalando o sentido de circulación dos electróns.

Dado que o valor de $E^\circ > 0$, e tendo en conta a relación entre a variación de enerxía libre de Gibbs e o potencial da reacción: $\Delta G^\circ = -nFE^\circ$, $\Delta G^\circ < 0$ e a reacción é espontánea.

7.2. Os reactivos a empregar serían: eléctrodos de Cd e Cu, disolucións de Cd^{+2} e Cu^{+2} , disolución de electrólito inerte para a ponte salina.

O material a utilizar sería: dous vasos de precipitados, fío condutor, tubo de vidro en U e algodón, pinzas de crocodilo e amperímetro/voltímetro.

1 punto por apartado. Total 2 puntos.

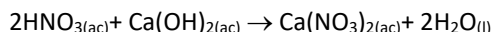
PREGUNTA 8.

Para neutralizar 150 mL dunha disolución de ácido nítrico 0,010 M gastáronse 15 mL dunha disolución de hidróxido de calcio de concentración descoñecida.

8.1. Escriba a reacción que ten lugar e calcule a molaridade da disolución do hidróxido de calcio.

8.2. Indique o material que empregaría e explique o procedemento experimental para realizar a valoración.

8.1. A reacción que ten lugar é:

Para calcular a molaridade da base $\text{Ca}(\text{OH})_2$:

$$150 \cdot 10^{-3} \text{ L disolución HNO}_3 \times \frac{0,010 \text{ moles HNO}_3}{1 \text{ L}} \times \frac{1 \text{ mol Ca}(\text{OH})_2}{2 \text{ moles HNO}_3} \times \frac{1}{15 \cdot 10^{-3} \text{ L disolución Ca}(\text{OH})_2} = 0,05 \text{ M}$$

8.2. Procedemento e material (subliñado): Tómanse 150 mL da disolución de ácido nítrico coa axuda dunha probeta e se introducen nun matraz Erlenmeyer. Engadimos unhas pingas de indicador ácido-base. Enchemos unha bureta (suxeita con pinza nun soporte) coa disolución de hidróxido de calcio axudándonos dun funil, e comezamos a valoración deixando caer pouco a pouco a base sobre o ácido mentres axitamos o matraz coa man. O punto final detectarase pola viraxe de cor do indicador, neste caso ocorre cando se gasten 15 mL da disolución de hidróxido sódico.

1 punto por apartado. Total 2 puntos.

CONVOCATORIA ORDINARIA
CRITERIOS DE AVALIACIÓN
QUÍMICA
(Cód. 24)

CRITERIOS XERAIS DE CORRECCIÓN DO EXAME DE QUÍMICA

- a. As respostas deben axustarse ao enunciado da pregunta.
- b. Unha cuestión teórica deberá razoarse. Non facelo anula a cuestión.
- c. Nas respostas ás cuestións, valorarase a utilización adecuada da linguaxe química, a claridade e orde lóxica na exposición dos conceptos, procesos, pasos a seguir e hipóteses.
- d. Un erro grave de concepto anula o apartado correspondente, pola contra, unha solución errada pero cun razoamento correcto valorarase.
- e. As cuestións que esixen a solución dunha anterior cualifícanse independentemente do resultado da devandita cuestión. Non obstante, a segunda cuestión anularase cando a solución da primeira estea baseada nun erro grave de concepto ou na invención de resultados.
- f. A formulación incorrecta ou a igualación incorrecta dunha ecuación química nun apartado levará a que o referido apartado puntúe, como máximo, o 25% da nota do mesmo.
- g. Os erros nas unidades, ou ben o non poñelas, descontan un 25% da nota do apartado.
- h. Un erro no cálculo considérase leve e desconta un 10% da nota do apartado. Pero o apartado anularase, se o resultado carece de lóxica e o alumnado non fai unha discusión acerca da falsidade de dito resultado ou se o corrector non é capaz de ver de onde saíu dito resultado.

Datos: $R = 8,31 \text{ J}\cdot\text{K}^{-1}\cdot\text{mol}^{-1}$ ou $0,082 \text{ atm}\cdot\text{L}\cdot\text{K}^{-1}\cdot\text{mol}^{-1}$; $1 \text{ atm} = 101,3 \text{ kPa}$
 $E^\circ(\text{Cu}^{2+}/\text{Cu}) = +0,34 \text{ V}$ e $E^\circ(\text{Pb}^{2+}/\text{Pb}) = -0,12 \text{ V}$

PREGUNTA 1.

1.1. Dados os elementos con números atómicos $Z=12$ e $Z=16$, indique razoadamente cal deles terá un maior primeiro potencial de ionización.

1.2. Explique razoadamente se é posible que exista un electrón definido polos números cuánticos (3, 1, 0, 1/2) no elemento de número atómico $Z=26$.

1.1. O primeiro potencial de ionización (PI) é a enerxía que fai falla subministrar a un átomo illado (en fase gas) para arrancarlle un electrón, e convertelo nun ión positivo ou catión. Os elementos con números atómicos $Z=12$ e $Z=16$ son o Mg e o S respectivamente, que se atopan no período 3. Nun período o PI aumenta ó desprazarnos cara a dereita: isto é debido a que aumenta a carga nuclear efectiva, diminúe o tamaño atómico e aumenta a carga positiva do núcleo, de modo que os electróns están atraídos con maior forza e costa mais arrancalos. Deste xeito, o potencial de ionización alcanza un valor máximo no grupo 18, o dos gases nobres. Por conseguinte, o S terá un primeiro potencial de ionización maior que o Mg.

1.2. O elemento con número atómico $Z=26$ é o Fe, que se atopa no período 4.

Para cada conxunto de números cuánticos (n , l , m_l , m_s) sabemos que os tres primeiros números cuánticos definen as propiedades do orbital atómico:

Os valores posibles para n son números enteiros: 1, 2, 3...

Os valores posibles para l son: 0, 1, 2..., $n - 1$.

Os valores posibles para m_l son: $(-l)$ ...0...(+).

Polo tanto: para $n=3 \Rightarrow l$ pode valer 0,1,2, de modo que 1 é un valor posible, corresponderíase cun orbital p.

Se $l=1$, o valor de m_l podería ser -1, 0, 1, polo que pode valer 0.

En canto ó spin m_s , sabemos que pode tomar os valores $-1/2$ ou $+1/2$, polo que $1/2$ sería un dos valores posibles.

Ese conxunto de números cuánticos definirían perfectamente un electrón do Fe que se atopa nun orbital p do nivel 3.

1 punto por apartado. Total 2 puntos.

PREGUNTA 2.

2.1. En base ó modelo de repulsión de pares de electróns da capa de valencia (TRPECV), prediga razoadamente para a molécula de AlCl_3 a súa xeometría electrónica suxerindo o valor aproximado do ángulo de enlace, e indique o tipo de hibridación que empregaría o átomo de aluminio na molécula para formar os enlaces correspondentes.

2.2. Explique que tipo de enlace químico debe romperse ou que forza de atracción debe vencerse para:

fundir cloruro de potasio

fundir diamante

ferver auga

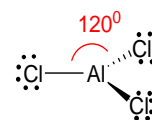
2.1. A configuración electrónica do aluminio Al: $[\text{He}]3s^23p^1$.

A estrutura de Lewis para a molécula de AlCl_3 é a seguinte:

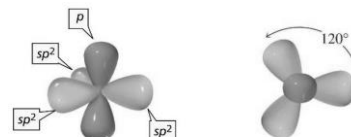
A TRPECV indica que a xeometría dunha especie química é aquela que permita minimizar as repulsións dos pares de electróns (enlazantes e non enlazantes) da capa de valencia do átomo central, orientándose no espazo de tal modo que a súa separación sexa máxima e a repulsión mínima.

No caso do AlCl_3 , segundo a TRPECV, a molécula ten 3 grupos de electróns entornó o átomo central de Al, todos eles grupos de enlace, polo que a xeometría electrónica é plana trigonal, e o ángulo de enlace de 120° .

xeometría electrónica plana trigonal

Sabemos que na molécula o Al forma tres enlaces covalentes, e os ángulos entre os enlaces son de 120° , polo que, para xustificar este enlace debemos recorrer ó emprego de **híbridos sp^2** .

2.2. Fundir cloruro de potasio: o cloruro de potasio é un composto iónico constituído por ións K^+ e Cl^- que forman unha rede cristalina moi estable, na que as atraccións entre os ións de distinto signo son de tipo Coulombiano e moi intensas, polo que para fundilo é necesario vencer esas forzas de atracción electrostáticas e polo tanto aportar unha enerxía elevada.

Fundir diamante: o diamante é un sólido covalente formado por átomos de C unidos por enlaces covalentes moi fortes, que forman unha rede cristalina tridimensional. Para fundir o diamante hai que subministrar enerxía moi elevada para poder romper todos os enlaces entre os átomos de carbono nesa estrutura 3D.

Ferver auga: Para ferver auga é necesario vencer as interaccións intermoleculares que se establecen entre as moléculas de auga en fases condensadas que serían enlaces de hidróxeno, xa que na molécula de H_2O o hidróxeno está enlazado covalente a un átomo de pequeno tamaño e moi electronegativo, como é o osíxeno.

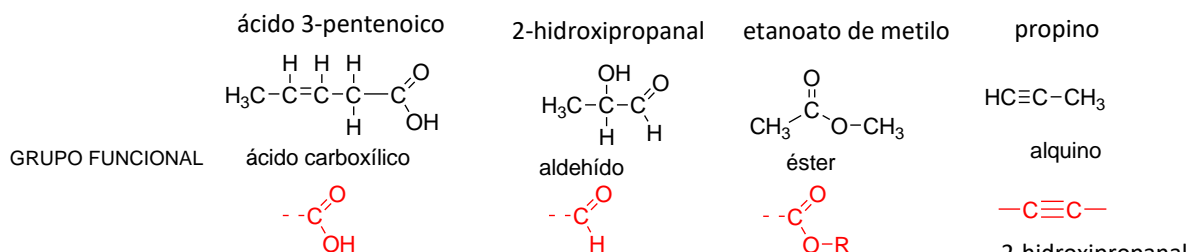
1 punto por apartado. Total 2 puntos.

PREGUNTA 3.

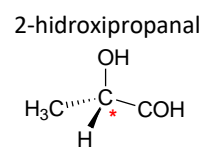
3.1. Escriba as fórmulas semidesenvolvidas dos seguintes compostos, nomee o seu grupo funcional, e xustifique se algún deles presenta isomería óptica: ácido 3-pentenoico, 2-hidroxipropanal, etanoato de metilo e propino.

3.2. Dadas dúas disolucións, unha de ácido nítrico e outra de HNO_2 ($K_a(\text{HNO}_2) = 7,2 \cdot 10^{-4}$), razoe cal delas terá un pH menor se ambas teñen a mesma concentración inicial.

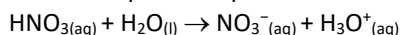
3.1.

A isomería óptica é aquela que se presenta en especies que teñen polo menos un carbono asimétrico (posúe catro substituíntes distintos), dando lugar a dous isómeros ópticos (enantiómeros) que se diferencian na distribución espacial dos catro substituíntes. Neste caso o 2-hidroxipropanal presenta isomería óptica, xa que posúe un carbono asimétrico (*).

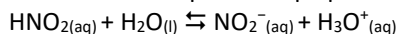

3.2. O HNO_3 é un ácido forte que en disolución acuosa atópase completamente disociado de acordo coa ecuación:

Polo tanto, a cantidade de ións H_3O^+ presentes na disolución é igual á concentración inicial do ácido.

No caso do ácido nítrico, pola contra, é un ácido débil que se atopa parcialmente disociado segundo a ecuación:

Deste xeito, proporcionará unha concentración de $[\text{H}_3\text{O}^+]$ menor cá que proporcionaría unha disolución de HNO_3 da mesma concentración. Polo tanto, o pH da disolución de HNO_3 será menor có da disolución de HNO_2 .

1 punto por apartado. Total 2 puntos.

PREGUNTA 4.

Para a reacción $\text{CO}_{(g)} + \text{H}_2\text{O}_{(g)} \rightleftharpoons \text{CO}_{2(g)} + \text{H}_2_{(g)}$, o valor de $K_c = 5$ a 530°C . Se reaccionan 2,0 moles de $\text{CO}_{(g)}$ con 2,0 moles de $\text{H}_2\text{O}_{(g)}$ nun reactor de 2 L:

4.1. Calcule a concentración molar de cada especie no equilibrio a devandita temperatura.

4.2. Determine o valor de K_p e razoe como se verá afectado o equilibrio se introducimos no reactor máis cantidade de $\text{CO}_{(g)}$ sen variar a temperatura nin o volume.

4.1.

	$\text{CO}_{(g)}$	$\text{H}_2\text{O}_{(g)} \rightleftharpoons$	$\text{H}_2_{(g)}$	$\text{CO}_{2(g)}$
[inicial]	$\frac{2 \text{ mol}}{2 \text{ L}} = 1\text{M}$	$\frac{2 \text{ mol}}{2 \text{ L}} = 1\text{M}$	-	-
[reacciona]	-x	-x	x	x
[equilibrio]	1-x	1-x	x	x

$$K_c = \frac{[\text{H}_2] \cdot [\text{CO}_2]}{[\text{CO}] \cdot [\text{H}_2\text{O}]} = \frac{x \cdot x}{(1-x) \cdot (1-x)} = 5; \quad \frac{x^2}{1-2x+x^2} = 5$$
$$4x^2 - 10x + 5 = 0; \text{ soluciones } x_1 = 0,69 \text{ ou } x_2 = 1,80$$

O valor de 1,80 non é posible, xa que as concentracións iniciais de CO_2 e H_2O son menores. Así pois no equilibrio, as concentracións dos compostos son:

$$[\text{CO}] = [\text{H}_2\text{O}] = 1-x = 1-0,69 = 0,31\text{M} \quad [\text{H}_2] = [\text{CO}_2] = x = 0,69 \text{ M}$$

4.2. O valor de K_p pódese calcular a partir do valor de K_c segundo a seguinte expresión, $K_p = K_c(\text{RT})^{\Delta n_{\text{gasosos}}}$.

Tendo en conta neste caso que $\Delta n_{\text{gasosos}} = (1+1)-(1+1) = 0$, polo que $K_p = K_c = 5$.

Segundo o principio de Le Chatelier sabemos que cando nun sistema en equilibrio se produce unha modificación das variables que o determinan (concentración, presión, temperatura) o sistema se despraza no sentido de contrarrestar dito cambio. Polo tanto, ó introducir máis CO sen variar a temperatura nin o volume, estamos a aumentar a concentración deste reactivo, polo que o sistema evolucionará cara a dereita ($\rightarrow$), cara a formación de produtos, para contrarrestar dita modificación.

1 punto por apartado. Total 2 puntos.

PREGUNTA 5.

Pola acción do ácido HCl de riqueza 36% en peso e densidade $1,19 \text{ g} \cdot \text{mL}^{-1}$, o óxido de manganeso(IV) transfórmase en cloruro de manganeso(II), obténdose ademais cloro gasoso e auga.

5.1. Axuste as ecuacións iónica e molecular polo método do ión-electrón.

5.2. Calcule o volume de HCl que será necesario para obter 3 litros de cloro gasoso a 25°C e 1 atm de presión.

5.1. Semirreacción de oxidación: $2\text{Cl}^- \rightarrow \text{Cl}_2 + 2\text{e}^-$

Semirreacción de redución: $\text{MnO}_2 + 4\text{H}^+ + 2\text{e}^- \rightarrow \text{Mn}^{2+} + 2\text{H}_2\text{O}$

Ecuación iónica: $2\text{Cl}^- + \text{MnO}_2 + 4\text{H}^+ \rightarrow \text{Cl}_2 + \text{Mn}^{2+} + 2\text{H}_2\text{O}$

Ecuación molecular $4\text{HCl} + \text{MnO}_2 \rightarrow \text{Cl}_2 + \text{MnCl}_2 + 2\text{H}_2\text{O}$

5.2. A partir da ecuación dos gases ideais; $P_t \cdot V = n_t \cdot R \cdot T$, calculamos cantos moles de Cl_2 gasoso serían os 3L que se obteñen:

$$n_t = \frac{P_t \cdot V}{R \cdot T} = \frac{1 \text{ atm} \times 3 \text{ L}}{0,082 \text{ atm} \cdot \text{L} \cdot \text{mol}^{-1} \cdot \text{K}^{-1} \times (25+273)\text{K}} = 0,12 \text{ mol de } \text{Cl}_2$$

Tendo en conta a estequiometría da reacción, a cantidade de HCl necesaria para obter os 0,12 mol de Cl_2 sería:

$$0,12 \text{ moles } \text{Cl}_2 \times \frac{4 \text{ mol HCl}}{1 \text{ mol } \text{Cl}_2} = 0,48 \text{ mol HCl}$$

Calculamos agora o volume de HCl:

$$0,48 \text{ mol HCl} \times \frac{36,5 \text{ g de HCl}}{1 \text{ mol de HCl}} \times \frac{100 \text{ g de disolución HCl}}{36 \text{ g de HCl}} \times \frac{1 \text{ mL disolución HCl}}{1,19 \text{ g disolución HCl}} = 40,9 \text{ mL disolución HCl}$$

1 punto por apartado. Total 2 puntos.

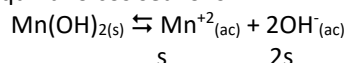
PREGUNTA 6.

A solubilidade do hidróxido de manganeso(II) en auga é de $1,96 \text{ mg/L}$. Calcule:

6.1. O produto de solubilidade desta sustancia e o pH da disolución saturada.

6.2. A solubilidade do hidróxido de manganeso(II) nunha disolución 0,10 M de hidróxido de sodio, considerando que este sal está totalmente dissociado.

6.1. O hidróxido de manganeso estará en equilibrio cos seu ións:

Polo tanto o produto de solubilidade: $K_{ps} = [\text{Mn}^{2+}] \cdot [\text{OH}^-]^2 = s \cdot (2s)^2 = 4 \cdot s^3$

A solubilidade expresada en mol/L será, tendo en conta que o peso molecular do $Mn(OH)_2$ é 88,94 g/mol :

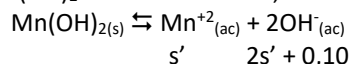
$$1,96 \frac{\text{mg}}{\text{L}} \times \frac{1 \text{ g}}{1000 \text{ mg}} \times \frac{1 \text{ mol } Mn(OH)_2}{88,94 \text{ g}} = 2,2 \cdot 10^{-5} \text{ mol/L}$$

Entonces o $K_{ps} = 4 \cdot s^3 = 4 \cdot (2,2 \cdot 10^{-5})^3 = 4,3 \cdot 10^{-14}$

E o pH da disolución será:

$$pOH = -\log[OH^-] = -\log(2 \times 2,2 \cdot 10^{-5}) = 4,3; \quad pH + pOH = 14; \quad pH = 14 - 4,3 = 9,7$$

6.2. Nunha disolución de NaOH, a concentración de ións OH^- será a suma das concentracións dos ións hidróxido procedentes da disociación do NaOH (que está totalmente dissociado) e dos ións hidróxido procedentes do $Mn(OH)_2$ disolvido. Se chamamos s' á nova solubilidade do $Mn(OH)_2$ nestas condicións, teremos que:

O produto de solubilidade virá dado agora pola expresión:

$$K_{ps} = [Mn^{2+}] \cdot [OH^-]^2 = (s') \cdot (2s' + 0,10)^2 = 4,3 \cdot 10^{-14}$$

Comparando 0,10 M con s' , $s' \lll 0,10$, polo que $(2s' + 0,10) \cong 0,10$:

$$K_{ps} = [Mn^{2+}] \cdot [OH^-]^2 = s' \cdot (0,10)^2 = 4,3 \cdot 10^{-14}$$

$$s' = \frac{4,28 \cdot 10^{-14}}{(0,10)^2} = 4,3 \cdot 10^{-12} \text{ M}$$

1 punto por apartado. Total 2 puntos.

PREGUNTA 7.

Mesturamos nun vaso de precipitados 25 mL dunha disolución de $CaCl_2$ 0,02 M con 25 mL dunha disolución de Na_2CO_3 0,03 M, formándose un precipitado no fondo do vaso.

7.1. Escriba a reacción química que ten lugar, nomee e calcule a cantidade en gramos do precipitado obtido.

7.2. Describa o procedemento que levaría a cabo no laboratorio para separar o precipitado, debuxando a montaxe que empregaría e nomeando o material.

7.1. A reacción que ten lugar é; $CaCl_{2(ac)} + Na_2CO_{3(ac)} \rightarrow 2NaCl_{(ac)} + CaCO_{3(s)} \downarrow$

O precipitado que se obtén é o carbonato de calcio.

Para calcular a cantidade obtida deste precipitado, temos que ver primeiro quen é o reactivo limitante, que se calcula a continuación tendo en conta a estequiometría da reacción:

Moles iniciais de cada un dos reactivos:

$$n_{CaCl_2} = 25 \cdot 10^{-3} \text{ L} \times 0,02 \text{ mol/L} = 5 \cdot 10^{-4} \text{ moles de } CaCl_2$$

$$n_{Na_2CO_3} = 25 \cdot 10^{-3} \text{ L} \times 0,03 \text{ mol/L} = 7,5 \cdot 10^{-4} \text{ moles de } Na_2CO_3$$

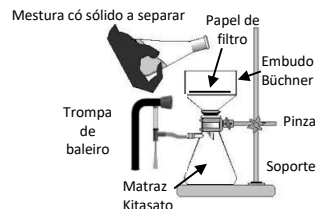
Dada a estequiometría da reacción, como a reacción é mol a mol, o reactivo limitante é o $CaCl_2$, de modo que a partir deste dato podemos calcular a cantidade teórica de $CaCO_3$ que se podería obter:

$$5 \cdot 10^{-4} \text{ moles de } CaCl_2 \cdot \frac{1 \text{ mol } CaCO_3}{1 \text{ mol } CaCl_2} \cdot \frac{100 \text{ g } CaCO_3}{1 \text{ mol } CaCO_3} = 0,05 \text{ g } CaCO_3$$

7.2. Para separar o precipitado formado de $CaCO_3$ preparamos unha montaxe para a filtración a baleiro: en primeiro lugar colocamos o funil Büchner encaixado no matraz Kitasato, suxeitando esta montaxe coas pinzas do soporte. A continuación, recortamos papel de filtro circular e colocámolo no funil Büchner, humedecéndoo cunha pouca auga para que quede adherido. Conectamos a oliva lateral do Kitasato a trompa de baleiro, e deseguido vertemos o precipitado de $CaCO_3$ a separar sobre o Büchner, quedando sobre o papel de filtro. Unha vez depositado todo o precipitado sobre o papel de filtro, desconectamos a trompa de baleiro, retiramos o papel de filtro e deixamos secar o tempo necesario o precipitado.

Calquera outro procedemento correctamente explicado considerárase válido.

1 punto por apartado. Total 2 puntos.

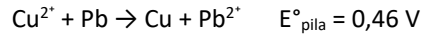
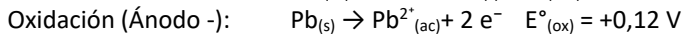
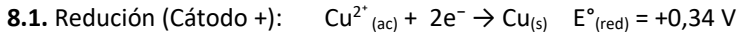

PREGUNTA 8.

Constrúese no laboratorio a seguinte pila galvánica: $|\text{Pb(s)}|\text{Pb}^{2+}(\text{ac}, 1 \text{ M})||\text{Cu}^{2+}(\text{ac}, 1 \text{ M})|\text{Cu(s)}|$.

8.1. Escriba as semirreaccións de oxidación, de redución e a reacción global. Calcule a forza electromotriz da pila.

8.2. Debuxe un esquema da pila, representando as semiceldas que actúan como ánodo e como cátodo, detallando material e reactivos, así como o sentido do fluxo dos electróns durante o funcionamento da pila.

8.2. A construción da pila pode especificarse ben cun debuxo ou mediante a redacción do procedemento, sendo válido calquera das dúas explicacións.

Os reactivos a empregar serían: eléctrodos de Pb e Cu, disolucións de Pb^{2+} e Cu^{2+} , disolución de electrólito inerte para a ponte salina.

O material a utilizar sería: dous vasos de precipitados, fío condutor, tubo de vidro en U e algodón, pinzas de crocodilo e amperímetro/voltímetro.

Os electróns circulan do polo negativo (ánodo Pb) ó polo positivo (cátodo Cu)

1 punto por apartado. Total 2 puntos.

